

**Commissie van Toezicht
op de Arrestantenzorg
Eenheid Den Haag**

Jaarverslag 2016

Den Haag, maart 2017

Versie 01-03-2017

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Samenvatting en aanbevelingen	5
3 Resultaten inspecties	6
3.I Insluiting/Binnenkomst arrestant	6
3.II Verblijf/Huisvesting	7
3.III Verblijf/Verzorging en bejegening	8
3.IV Veiligheid, calamiteiten en BHV	8
3.V Bevindingen van arrestanten	9
3.VI Paleis van Justitie	10
Bijlage	11

1 Inleiding

Voorwoord

In dit jaarverslag brengt de Commissie van Toezicht op de Arrestantenzorg Eenheid Den Haag (CTA) verslag uit van haar werkzaamheden in 2016. Op grond van artikel 24 van Besluit Beheer Politie 2015 brengt de commissie jaarlijks voor 1 maart verslag uit aan de korpschef van politie van haar werkzaamheden en bevindingen. Het verslag wordt ook ter kennis gebracht van de politiechef en de burgemeesters binnen de eenheid.

Opbouw van het rapport

In hoofdstuk 1 worden de samenstelling, taak en werkwijze van de commissie uiteengezet. In hoofdstuk 2 is een samenvatting van de bevindingen van de commissie opgenomen en zijn aanbevelingen geformuleerd. In hoofdstuk 3 worden per thema de inspectieresultaten beschreven. De laatste paragraaf is gewijd aan de bevindingen in het Paleis van Justitie. Als bijlage is bijgevoegd een overzicht van arrestantenlocaties in de Eenheid Den Haag.

Samenstelling van de commissie

De commissie bestond in het verslagjaar 2016 uit de volgende leden:

- de heer mr. J.P. Matze, strategisch beleidsadviseur, CAK, zelfstandig bestuursorgaan onder het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (voorzitter);
- mevrouw J. Koppenol, MSc, beleidsmedewerker bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp (plv. voorzitter);
- de heer drs. D. Schols, psychiater bij Parnassia te Den Haag;
- mevrouw drs. S. Baumgarten-Kustner, psycholoog bij VSO Pleysier (speciaal onderwijs);
- de heer D. Verbaan, unitmanager werkstrafunit bij Reclassering Nederland;
- de heer R.R. Schepen, senior beleidsadviseur Integrale Veiligheid en coördinator Bewaken en Beveiligen, ministerie van Defensie;
- mevrouw M. Witte, raadsonderzoeker, Raad voor de Kinderbescherming;
- mevrouw mr. E.E. Schotte, rechter bij de rechtbank Den Haag;
- mevrouw mr. drs. A. Gasmi, arbeidsjurist expertisecentrum arbeidsjuridische zaken gemeente Den Haag.

Ambtelijke ondersteuning vanuit de eenheid Den Haag, Staf, afdeling Bestuursondersteuning:

- de heer H.G. Venekamp, secretaris.

Per 31 december 2015 hebben de leden C.M. Derijks en J. Stronkhorst hun functie neergelegd. Per 1 april zijn door de minister van Veiligheid en Justitie benoemd de leden E.E. Schotte en A. Gasmi. Per 1 oktober jl. heeft het lid D. Schols zijn functie neergelegd.

Taken van de commissie

De commissie ziet toe op de huisvesting, veiligheid, verzorging, bejegening en vervoer van ingeslotenen door de Eenheid Den Haag. Op verzoek van het bestuur van de rechtbank te Den Haag verricht de commissie ook inspecties in het cellencomplex in het Paleis van Justitie.

Werkwijze van de commissie Den Haag

De leden van de commissie bezoeken zonder aankondiging in wisselende koppels de cellencomplexen en wijkbureaus op verschillende dagen en tijdstippen. Bij deze inspecties wordt gesproken met de Operationeel Commandant (OPCO) en met het personeel dat is belast met arrestantentoezicht. Onder begeleiding van een politieambtenaar bezoeken de commissieleden de ruimten waar arrestanten kunnen verblijven en spreken zij met arrestanten, voor zover die aanwezig zijn, ze niet in verhoor zijn en de commissieleden te woord willen staan. Onduidelijkheden en tekortkomingen die ter plekke kunnen worden verholpen, worden doorgaans direct met de leidinggevende besproken. Van elk inspectiebezoek wordt een schriftelijk verslag gemaakt. Dit verslag wordt toegezonden aan de betreffende teamchef en de teamleiding van de afdeling Arrestantentaken (AAT). In de reguliere vergadering van de commissie worden de inspectieresultaten besproken en naar aanleiding daarvan worden aandachtspunten voor de komende inspectieronde vastgesteld.

De commissie gaat ervan uit dat naar aanleiding van de door de commissie opgestelde rapportages teamchefs extra alert zijn op een gesignaleerde situatie of gang van zaken. Wanneer problemen zich blijven voordoen, treedt de secretaris in contact met de teamchef Arrestantenzorg en zo nodig met de portefeuillehouder.

Naast periodieke gesprekken tussen secretaris en teamchef Arrestantenzorg voert de commissie halfjaarlijks gesprekken met de portefeuillehouder arrestantenzorg van de Eenheid Den Haag om over beleidsmatige onderwerpen van gedachten te wisselen.

Bijeenkomsten

De commissie kwam in 2016 zes keer bij elkaar voor onderling overleg:

- In de vergadering van 20 januari is het jaarverslag 2015 aan de orde geweest. Voorts is aandacht besteed aan het nieuwe, landelijke inspectieformat dat per 1 januari 2016 in werking treedt;
- Op 16 februari vond het jaarlijkse gesprek plaats tussen voorzitter en secretaris met de portefeuillehouder arrestantenzorg de heer E.N. Mooy en mevrouw M. Zaal, teamchef afdeling Arrestantentaken (AAT) over het jaarverslag 2015. Onder meer werd gesproken over de stand van zaken rond het verbeterplan, de rol maar van de OPCO en het voornemen tot het opstellen van een nieuwe procedure inzake fouillering;
- In de vergadering van 13 april zijn aan de orde geweest klachten, inspectiethema's voor 2016 en het landelijk jaarverslag. Kennisgenomen is van de beleidsreactie van de minister van Veiligheid en Justitie aan de voorzitter van de Tweede Kamer op de landelijke rapportage arrestantenzorg van de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ). Tevens zijn twee beoogde, voor benoeming voorgedragen nieuwe leden geïntroduceerd;
- Op 21 april is een werkbezoek afgelegd aan het cellencomplex van Den Haag door een delegatie (secretaris mw. Lucy Tielen) van de per 2016 ingestelde Commissie Monitoring en Toezicht Politiecellen op Curaçao;
- Op 22 april nam de commissie deel aan de jaarlijkse, landelijke conferentie voor de Commissies van Toezicht Arrestantenzorg in Utrecht. De volgende thema's werden besproken: behandeling van en onderzoek naar klachten bij de Nationale Ombudsman, toezicht bij de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O) en Integrale Beroepsvaardigheden Training (IBT);
- Op 12 mei vond het jaarlijkse gesprek plaats tussen voorzitter en secretaris met mevrouw M. Leenders, portefeuillehouder bedrijfsvoering van het Bestuur van de Rechtbank, in aanwezigheid de heer W. van der Spek (team Front: beveiliging, tevens contactpersoon Parketpolitie). De commissie heeft daarbij aandacht gevraagd voor de brandveiligheid en heeft aanbevolen met de brandweer een gezamenlijke ontruimingsoefening te houden. In het gesprek is ook het recente besluit van de politie om politiepersoneel op de Rechtbank te bewapenen aan de orde geweest. Voorts is gesproken over de verblijfsduur en de staat van onderhoud. De commissie wordt geïnformeerd over het onderhoudsplan dat naar verwachting na de zomer in werking treedt;
- Van 2 tot 13 mei bracht de Subcomitee on Prevention of Torture (SPT) een bezoek aan Nederland. In dit kader heeft deze commissie een aantal niet aangekondigde bezoeken aan bureaus buiten de eenheid afgelegd;
- Op 11 mei (themabijeenkomst) is uitgebreid stilgestaan bij het proces van staande houding tot voorlopige hechtenis;
- Op 6 juli bracht dhr. C. de Mey, voorzitter van de CTA Eenheid Noord Holland conform landelijke afspraken een werkbezoek aan de Eenheid Den Haag;
- Op 9 september is stilgestaan bij vertrek per 1 oktober van de heer drs. D. Schols;
- Op 28 september zijn diverse incidenten geëvalueerd, i.c. een brandje op het Paleis van Justitie, een brandje aan het bureau De Heemstraat, landelijke ontwikkelingen bij Facilitaire Zaken (FZ) en Bedrijfshulpverlening (BHV), en het nieuwe Landelijk Reglement Arrestantenzorg;
- Op 7 december is gesproken over het concept-jaarverslag en is vooruitgeblikt op het nieuwe inspectieformat voor 2017.

2 Samenvatting en aanbevelingen

In 2016 heeft de commissie 156¹ (188) inspectiebezoeken uitgevoerd over 29 locaties met in totaal ongeveer 400 cellen en ophoudruimtes. In totaal werden daarbij 486 (480) ingeslotenen aangetroffen. De commissie heeft met 108 (175) van de ingeslotenen gesproken.

De commissie werd bij haar inspectiebezoeken overwegend vriendelijk en correct bejegend en constateert dat medewerkers hun werkzaamheden, ook in situatie van grote drukte professioneel verrichten.

Bij haar inspecties heeft de commissie conform landelijke afspraken betrokken de aanbevelingen uit het rapport van de Inspectie Veiligheid en Justitie d.d. 2016 en de door het Landelijk Centrum (LC CTA) vastgestelde inspectiethema's.

Met betrekking tot het opvolgen van deze aanbevelingen merkt de commissie op dat de meeste punten goed zijn opgevolgd. Op één punt zet de Commissie haar vraagtekens bij de reactie vanuit de eenheid Den Haag. Op bureau Jan Hendrikstraat is geen dag/nachtritme waar te nemen. Er zit inderdaad licht doorlatend glas in de cel maar deze komt uit in de cellengang waar 24 uur per dag het licht brand. De nacht is zodoende niet waar te nemen. Verder is in de cellen op de Hoefkade ook geen dag/nacht cyclus waar te nemen, er zit weliswaar lichtdoorlatend glas in de cellen maar achter dit glas zit verlichting. Hierdoor is geen dag/nacht cyclus waar te nemen. Tenslotte ook blijft de commissie alertheid vragen voor de medicatieverstrekking.

Over de volle breedte constateert de commissie het afgelopen jaar een afname in het aantal keren dat een inspectiethema niet in orde is bevonden. Mede gelet op alle organisatieontwikkelingen landelijk en binnen de eenheid is dit een goede ontwikkeling. Echter, er zijn ook thema's die aandacht blijven vragen zoals insluiting (i.c. foullering en registratie BVH), huisvesting (w.o. schoonmaak, groot onderhoud, douches/oogdouches), veiligheid en bedrijfshulpverlening (BHV), capaciteit en verantwoordelijkheid op de werkvloer.

De commissie spreekt onder meer haar zorg uit over de personeelsbezetting bij Arrestantenzorg maar constateert dat de tijdelijke sluiting van het cellencomplex Gouda geen grote problemen heeft opgeleverd. De verantwoordelijkheid op de werkvloer blijkt ook in 2016 nog niet overal eenduidig belegd te zijn, zoals de situatie in Leidschendam-Voorburg laat zien. Regelmatig blijkt ook bij de foullering onvoldoende zorgvuldigheid bij de naleving van regels in acht genomen en verloopt ook niet overal de invoering van de nieuwe sealbags zonder problemen. Op de locatie Zoetermeer is groot onderhoud nodig. Ten aanzien van de bedrijfshulpverlening bijvoorbeeld constateert de commissie dat nog lang niet overal de jaarlijks voorgeschreven ontruimingsoefeningen zijn uitgevoerd.

Bureaus waar het afgelopen jaar de arrestantenzorg goed op orde was zijn Beresteinlaan, De Heemstraat, Overbosch, Rijswijk, Westland, Gouda en het cellencomplex Leiden.

Afrondend komt de commissie voor het komende jaar tot de volgende aanbevelingen:

1. draag zorg voor een zorgvuldige registratie in de Basis Voorziening Handhaving (BVH);
2. pas BHV-regelgeving (jaarlijkse oefeningen en verslaglegging) strikt toe;
3. zie toe op het deugdelijk opbergen van goederen (Jan Hendrikstraat, Wassenaar en Hoefkade);
- 4) stel de ophoudkamers op de bureaus Leiden Noord en Leiden Zuid buiten gebruik.

Als aandachtspunten noemt de commissie de volgende zaken:

- het ontbreken van een dag/nachtcyclus op de bureaus Jan Hendrikstraat en Hoefkade;
- het regelmatig doorspoelen van douches/oogdouches op de bureaus Jan Hendrikstraat, Hoefkade, Laak;
- de schoonmaak op de bureaus Leiden Midden, Alphen aan den Rijn, Katwijk;
- rondslingerende zaken (Alphen aan den Rijn, Katwijk, Leidschendam-Voorburg);
- het beschikbaar stellen van huisregels conform de voorgeschreven wijze (Jan Hendrikstraat);
- de bouwkundige situatie op het bureau Zoetermeer;
- verblijfsduur Paleis van Justitie.

¹ Tussen haakjes zijn de cijfers uit 2015 opgenomen.

3 Resultaten inspecties

3.1 Insluiting/Binnenkomst arrestant

Aanbevelingen vorig jaar

In het jaarverslag van 2015 deed de commissie de volgende aanbevelingen:

- de commissie beveelt aan zorg te dragen voor een zorgvuldige registratie in BVH van alle activiteiten aangaande arrestantenzorg (vooral ook waar het nachtcontroles betreft);
- de commissie beveelt aan toezicht te houden op de naleving van regels betreffende foullering.

Verantwoordelijkheid werkvloer

In 2015 heeft de commissie hier aandacht voor gevraagd. Dit jaar bleek bij een inspectie van bureau Leidschendam Voorburg dat de verantwoordelijkheid voor de arrestanten kennelijk (nog) niet overal belegd is bij de OPCO. I.c. gaf de begeleider aan dat, als reactie op een opmerking van een arrestant dat de arts niet zou zijn geweest, binnen het bureau de verantwoordelijkheden voor de arrestanten zijn verdeeld en de Dienst Regionale Recherche zelf verantwoordelijk is voor haar arrestanten.

Tijdens een bezoek aan Rijswijk uitte de begeleider zijn zorgen over het feit dat niet alle OPCO 's ervaren genoeg zouden zijn. Zo zou niet iedereen even goed voorbereid zijn op bijvoorbeeld een ontruiming van of crisis in de cellengang en op de omgang met arrestanten.

Informatie over ingeslotene

in 2015 heeft de commissie nachtcontroles (login) benoemd als aandachtspunt. In 2016 bleek bij 14 (19) checks de registratie (en login 7 keer) niet in orde.

Foullering

In 2016 heeft de commissie 10 (27)keer geconstateerd dat niet eenduidig met de voorschriften wordt omgegaan. Aan het bureau Jan Hendrikstraat bijvoorbeeld werd bij meerdere inspecties geconstateerd dat de lockers waarin de goederen van de verdachten werden opgeslagen niet afgesloten waren en bleek de sleutel bij de OPCO gedeponeed.

Tijdens een inspectie op 10 augustus aan bureau Wassenaar blijken nog de oude zakjes te worden gebruikt. De nieuwe foulleringszakje zouden in de praktijk niet zo praktisch zijn waardoor men de oude voorraden eerst opmaakt. Ook aan het bureau Hoefkade (31/8) worden de sealbags als zeer onpraktisch ervaren. Omdat de sealbag geen ruimte biedt voor gegevens van de arrestant en bijvoorbeeld ook niet is voorzien van een pocket worden persoonlijke spullen die tijdens het verblijf nodig zijn (zoals ID-bewijs of rookwaar) niet correct opgeborgen.

Informatie ten behoeve van ingeslotene

In 2016 heeft de commissie bij 4 (24) checks geconstateerd dat huisregels niet conform de voorgeschreven wijze beschikbaar werden gesteld. De commissie constateert ook hier een gestage verbetering. De commissie vraagt nog wel aandacht voor het bureau Jan Hendrikstraat waar de huisregels, die in de luikjes van de celdeuren zijn geplakt in de meeste gevallen niet meer leesbaar of aanwezig zijn. Daarnaast is aan anderstaligen is geen vertaalde versie uitgereikt. Dit onderwerp is meerdere keren onder de aandacht gebracht maar nog onvoldoende opgepakt.

Naar aanleiding van een inspectie op het Paleis van Justitie heeft de commissie de begeleiding erop gewezen dat het goed zou zijn bij binnenkomst beter na te gaan of de persoon daadwerkelijk voldoende Nederlands spreekt zodat de huisregels eventueel in een andere taal kunnen worden uitgereikt.

3.II Verblijf/huisvesting

Algemeen

Binnen de Eenheid Den Haag beschikken de team- en districts bureaus van de districten A tot en met E over zowel cellen met nachtverblijven als ophoudboxen voor kortdurend verblijf. De team- en districts bureaus in de districten F en G beschikken enkel over ophoudkamers voor kortdurend verblijf, evenals de Afdeling Vreemdelingen, Identificatie en Mensenhandel (AIVM). Voor een totaal overzicht van locaties wordt verwezen naar bijlage 1.

Arrestanten voor de locaties Bollenstreek Noord, Katwijk, Noordwijk worden geplaatst in Leiden Midden en arrestanten voor de bureaus Zuidplas/Waddinxveen worden standaard overgebracht naar Gouda.

Werkzaamheden/Onderhoud

Op diverse locaties hebben dit jaar werkzaamheden plaatsgevonden. Een verbouwing heeft plaatsgevonden op het cellencomplex Gouda, Leiden en Gouda. Op Leiden en Gouda is een digitaal cameratoezichtstelsel aangelegd. Onderhoud heeft plaatsgevonden op de locaties Kaag en Braassem, Waddinxveen en Katwijk. Een verbouwing van het cellencomplex Den Haag is opgevangen door de arrestanten tijdelijk te huisvesten aan het bureau Delft. Voor zover de commissie dit kan overzien is deze operatie goed verlopen.

Schoonmaak

Per 1 mei is een (landelijk) schoonmaakbeleid ingevoerd: De frequentie van schoonmaak in kantoorruimtes en gangen wordt verminderd, zogenaamde 24 uur ruimten behouden een verhoogde schoonmaakfrequentie en er blijft extra aandacht voor onder meer cellencomplexen.

Bij inspecties in 2016 is in 15 gevallen (5) de schoonmaak onvoldoende of niet in orde bevonden. De commissie constateerde dat op het bureau Katwijk de schoonmaak van de cellengang, de ophoudkamers en het sanitair te niet in orde was. In Leiden Midden heeft de commissie geconstateerd dat zowel de ophoudkamers als de gang erg vuil waren. In Alphen aan den Rijn zitten er in meerdere ophoudkamers vieze plekken op muren, deuren en vloer.

Dag-/nachtcyclus

De commissie is van mening dat de situatie aan de bureaus Jan Hendrikstraat en Hoefkade niet voldoet aan de voorschriften. Artikel 6 van de regeling politiecellencomplex luidt dat een cel voorzien dient te zijn van lichtopeningen, die zodanig in de binnen- of buitenmuren zijn aangebracht dat de ingeslotene de dag- en nachtcyclus kan waarnemen.

Rondslingerende zaken

Op meerdere bureaus heeft de commissie een rommelige situatie op de werkvloer aangetroffen. In Alphen aan den Rijn treft de commissie in de cellengang een 'radioapparaat' op de vloer aan en ligt in de ophoudkamers versnipperd papier. Ook in Katwijk worden rondslingerende zaken (van plastic zakken tot en met koffiebekers) aangetroffen bij de kastjes waarin de foullering opgeborgen moet worden.

Douches doorspoelen/legionella

Per september 2016 is (landelijk) een nieuw systeem ingevoerd waarbij niet meer via doorspoellijsten maar digitaal het doorspoelen van zgn. tappunten (douches, kranen) wordt bijgehouden. Op locaties waar de voorziening zeer frequent wordt gebruikt hoeft niet te worden schoon gemaakt, op locaties waar sprake is van minder frequent gebruik wordt er wekelijks doorgespoeld.

Verder valt op dat aan bureau Hoefkade arrestanten niet toegestaan wordt om te douchen, met als reden dat er geen douches aanwezig zouden zijn. Douchegelegenheid is echter wel beschikbaar, maar wordt sinds langere tijd niet meer gebruikt noch doorgespoeld waardoor de douche buiten gebruik is gesteld. Een keer wordt door de begeleider gemeld dat er geen overnachtingen meer op dit bureau plaatsvinden, waar de commissie eerder heeft geconstateerd dat er wel arrestanten overnachten.

3.III Verblijf/verzorging en bejegening

Voeding

Waar in 2015 nieuwe afspraken hebben geleid tot een versobering van het voedselaanbod constateert de commissie dat het aanbieden van eten en drinken doorgaans goed verloopt. In 2016 zijn slechts 2 (6) klachten van ingeslotenen vernomen. Periodiek test de commissie zelf de maaltijden.

Medische verzorging

Bij een inspectie op de Afdeling Identificatie, Vreemdelingen en Mensenhandel (AIVM) treft de commissie een verbanddoos uit 2010 aan. De commissie vraagt aandacht voor het bijhouden van de middelen. Aan het bureau Hoefkade geeft een arrestant aan medicijnen te slikken maar geen arts gezien te hebben, hoewel hij dit bij zijn arrestatie de avond daarvoor te kennen zou hebben gegeven. Zowel uit de login als uit de papieren blijkt dat er geen arts is geweest. De begeleider bevestigt dat verzuimd is een arts in kennis te stellen.

3.IV Veiligheid/ Calamiteiten en BHV

Aanbevelingen vorig jaar

In het jaarverslag van 2015 deed de commissie de volgende aanbeveling:

- de commissie beveelt een strikte toepassing van de BHV-regelgeving aan, in het bijzonder waar het de jaarlijks voorgeschreven ontruimingsoefeningen betreft.

Bedrijfsnoodplan

In het jaarverslag 2015 wordt vermeld dat alle panden zijn voorzien van ontruimingsplannen, ontruimingsplattegronden en (communicatie) middelen. Tevens zijn aan alle panden noodplankoffers opgehangen met daarin het ontruimingsplan en de noodzakelijke veiligheids-plattegronden voor de Brandweer.

Dit jaar constateerde de commissie dat 34 (50) keer niet conform de voorschriften is gehandeld. Een lichte verbetering ten opzichte van vorig jaar maar op een aantal bureaus is de situatie nog niet in orde. De commissie heeft geconstateerd dat er een achterstand bestaat in het houden van ontruimingsoefeningen, op slechts 3 locaties werd een voldoende recent verslag aangetroffen.

Hoewel de commissie in de praktijk kennis heeft kunnen nemen van de in 2015 gerealiseerde verbeteringen treft zij regelmatig niet de vereiste documenten aan of blijkt het personeel (nog) niet voldoende op de hoogte van de bergplaats van de noodplankoffer. Ook wijst de commissie erop een verslag van een ontruimingsoefening soms niet meer is dan een vermelding van het feit dat een oefening plaatsvond, concrete en feitelijk evaluatie ontbreekt.

Toepassen camera-observatie

Tijdens een inspectie aan bureau Leidschendam-Voorburg bleek de noodverlichting niet in orde, evenals de op de luchtplaats gerichte camera.

Voor een insluiting van een arrestant in een observatiecel aan bureau Hoefkade bleek geen toestemming van de hulpofficier van Justitie (HOvJ) te zijn gevraagd. Volgens de OPCO was hier sprake van bescherming van de arrestant tegen zelfverwonding en is het in die gevallen mogelijk om zonder toestemming van HOvJ arrestanten in observatiecel te plaatsen. De commissie is van oordeel dat op basis van regelgeving (artikel 31 van de Ambtsinstructie en 61 Strafvordering) deze toestemming wel vereist is.

Ontsluiting cellen/ophoudkamers

In Wassenaar staan er losse voorwerpen (waaronder een stormram) in de cellengang en is de nooduitgang richting de binnenplaats niet altijd vrij. Een afvalbak in de cellengang van Leidschendam-Voorburg is ondanks herhaalde signalering niet verwijderd.

Afleggen wapens

In 2016 constateerde de commissie dat in 7 (7) gevallen het vuurwapen en/of pepperspray niet was afgelegd. Medio 2016 is een nieuw Landelijk Reglement Arrestantenzorg van kracht geworden waarin een verbod is opgenomen om pepperspray bij zich te dragen in de cellencomplexen. De commissie constateert dat dit verbod nog niet altijd wordt nageleefd en dat het dienstdoende personeel niet bekend zegt te zijn met de nieuwe regelgeving. In een enkel geval geeft de begeleiding aan dat de veiligheid van het personeel in het geding zou zijn. Ook nu bekend is geworden dat definitieve regelgeving op dit punt afhankelijk is van een harmonisatie van de bewapening in de cellencomplexen houdt de commissie de Eenheid Den Haag aan haar eigen interne voorschriften waarbij het afleggen van pepperspray verplicht is gesteld.

Suicidepreventie

In 2016 hebben zijn in de Eenheid Den Haag 6 pogingen gemeld tot zelfdoding door ingesloten. Daarnaast is de commissie geïnformeerd over één poging tot ontsnapping.

3.V Bevindingen van arrestanten

Bejegening

In 2016 werden 486 (480) ingesloten aangetroffen. Met ca. 20% van de ingesloten is gesproken. Het totale aantal ingesloten over 2016 bedraagt 25.858 (2015: 28.982²). Op een enkele uitzondering na zijn er op alle bureaus van de eenheid Den Haag minder personen ingesloten.

Over het algemeen blijken arrestanten tevreden over zorg en bejegening. In een aantal gevallen werd bij de commissie geklaagd over de behandeling. Voorbeelden daarvan zijn de lange verblijfsduur, het niet kunnen luchten, niet beschikbaar zijn van een werkende douchevoorziening of onvoldoende medische verzorging. De commissie past zoveel als mogelijk hoor en wederhoor toe, maar is voor haar oordeel mede afhankelijk van de kwaliteit van de registratie.

Gesprekken met arrestanten waren vaak niet mogelijk omdat de verdachte in verhoor zat, de Nederlandse of Engelse taal niet machtig was, weigerde mee te werken of door overmatig alcoholgebruik niet in staat was een gesprek te voeren. Voor de commissie is het vooralsnog geen overweging om, gelet op de daarmee gepaard gaande onkosten gebruik te maken van de tolkvoorziening.

Klachten

Uit cijfers van de afdeling Veiligheid, Integriteit en Klachten (VIK) blijkt dat er over 2016 23 klachten over arrestantenzorg zijn ingediend, waarvan 13 als onterecht en 5 als terecht werden beoordeeld³. De commissie wijst op de eerdere toezegging om incidenten en klachten over de arrestantenzorg ter kennis te brengen van de commissie zodat zij met eventuele aandachtspunten uit een klacht rekening kan houden bij haar werkzaamheden.

Medio 2016 ontving de commissie via het Landelijk centrum (LC CTA) een verzoek tot inzage in het betreffende protocol (waarin regels omtrent de nachtverlichting zouden zijn opgenomen) en werd een standpunt gevraagd op de (on)behoorlijkheid van onderhavige regelgeving.

In een eerder door schrijver ingediende (en ongegrond verklaarde klacht) klacht werd aangegeven dat het niet aan de klachtencommissie is om beleid te toetsen aan verdragen of wetgeving en dat de klachtencommissie adviseert klager om dit onder de aandacht te brengen van de CTA. Na telefonisch overleg met de voorzitter zijn de Werkbeschrijving Arrestantenzorg en de Regeling Politiecellencomplex aan klager toegezonden. In het najaar heeft een tweede telefonisch onderhoud plaatsgevonden waarbij het standpunt van de commissie werd gedeeld.

² Ingesloten per district/bureau Eenheid Den Haag (landelijke Basisvoorziening Informatie d.d. 11-1-2017)

³ Klachten Eenheid Den Haag (klachtrubriek: arrestantenbehandeling d.d. 5-1-2017)

3 VI Paleis van Justitie

Algemeen

In 2016 zijn aan het Paleis van Justitie 6 (9) inspectiebezoeken⁴ afgelegd. Het aantal ingeslotenen bedroeg 50 (62), met 13(19) ingeslotenen is gesproken.

Informatie ten behoeve van ingeslotene

Tijdens een inspectie op het Paleis van Justitie heeft de commissie de begeleiding geadviseerd om in voorkomende gevallen bij binnenkomst na te gaan of de persoon daadwerkelijk voldoende Nederlands spreekt zodat de huisregels eventueel in een andere taal kunnen worden uitgereikt

Veilig

Aanstootgevend symbolen (zoals hakenkruizen) en teksten die in de cellen zijn aangebracht zouden zoveel mogelijk direct verwijderd moeten worden. De commissie constateert dat dit adequaat wordt opgepakt.

Voeding

De commissie heeft eind 2015 vernomen dat op het Paleis van Justitie geen maaltijden meer worden verstrekt aan arrestanten. Men wordt geacht zelf eten mee te nemen uit de gevangenis of het Huis van Bewaring, in avondeten wordt nog wel voorzien. Het kan derhalve voorkomen dat een arrestant van 08.30 tot 17.00 geen maaltijd krijgt verstrekt. Ook zou er geen koffie en thee meer worden uitgereikt aan arrestanten die op het Paleis verblijven. De commissie sprak haar zorgen uit over dit beleid.

Tijdens het jaarlijkse gesprek met het Gerechtsbestuur bleek dat er bij verstrekken van koffie en thee sprake was van een overgangsregeling. Er zijn nieuwe landelijke afspraken over wie verantwoordelijk is en wie de kosten draagt. I.c. verstrekt de politie nu zelf koffie en niet meer een externe cateraar. Dat een lunch moet worden verstrekt door het Paleis van Justitie, ingeval een arrestant niet voorzien is van een lunchpakket en deze door uitloop van de zitting misloopt zou nog geen enkele keer zijn voorgekomen.

Het afgelopen jaar is bij inspecties gebleken dat de meeste arrestanten voorzien werden van een maaltijd, in een enkel geval zou de arrestant niet over de nieuwe regels geïnformeerd zijn door de Penitentiaire Inrichting (PI).

Volgens het paleis van Justitie heeft men voor deze situaties een broodmaaltijd voorhanden.

Dat het niet altijd goed gaat constateert de commissie eind 2016 waarbij een ingeslotene geen broodmaaltijd is verstrekt. Ook waar de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O) haar afspraken niet nakomt houdt de commissie de Rechtbank aan haar zorgverplichting voor ingeslotenen.

Bejegening

De commissie wordt in het Paleis van Justitie altijd vriendelijk bejegend en constateert dat de medewerkers hun werkzaamheden, ook in situatie van grote onrust hun werkzaamheden correct en professioneel verrichten.

Verblijfsduur

Tijdens een bezoek aan het Paleis van Justitie wordt als punt van zorg de lange verblijfsduur van sommige personen naar voren gebracht. Door de vervoerschema's van DV&O zou het vaak onvermijdelijk zijn dat men al lang vóór en ook nog lang na de behandeling van zijn zaak in het Paleis moet blijven. Dit klemmt vooral als het om minderjarigen gaat.

Eind juni vond op het Paleis van Justitie een brandje plaats. De dienstdoende OPCO wijt het ontstaan aan twee omstandigheden: a. de verblijfsduur van verdachten in het Paleis van Justitie is (te) lang waardoor de neiging ontstaat om rookwaar mee te nemen en b. de fouilleringsregels zoals die in het Paleis van Justitie gelden in combinatie met het feit dat verdachten in de Penitentiaire Inrichting niet (goed) gefouilleerd worden voordat ze de bus in gaan.

⁴ Tussen haakjes zijn vermeld de cijfers uit 2015.

Bijlage

Locatie ⁵	Adres	Reguliere cel	Ophoudruimte	Observatiecel	Ophoudruimte met camera	Claustrofobie cel	Jongens/Meisjes cel	Groeps cel	Luchtplaats	Totaal ¹²
Cellencomplex Den Haag	Burgemeester Patijnlaan 35	49	5	2					2	56
Jan Hendrikstraat Den Haag	Jan Hendrikstraat 85	6	6	1					1	13
De Heemstraat Den Haag	De Heemstraat 168	5	2	1						8
Hoefkade Den Haag	Hoefkade 350	6	2	1						9
Overbosch Den Haag	Vlaskamp 1	6	2	1						9
Loosduinen Den Haag	Aaltje Noordewierstraat 401	6	4	1						11
Scheveningen Den Haag	Nieuwe Parklaan 250	8	2							10
Segbroek Den Haag	Fahrenheitstraat 192	2	3	1						6
Laak Den Haag	Slachthuislaan 25	6	2	1						9
Beresteinlaan Den Haag	Beresteinlaan 6	5	3	1						9
Zuiderpark Den Haag	Mr. P. Droogleever Fortuynweg 111	3	3	1					1	7
Leidschenveen-Ypenburg	Brigantijnlaan 305	4	4						1	8
Zoetermeer	Burgemeester Wegstapelplein 1	11	5	1					1	17
Leidschendam-Voorburg	Temeculaplein 1	7	2	1					1	10
Wassenaar	Hofcampweg 102	2	2	1						5
Pijnacker-Nootdorp	Nootdorpseweg 5	2	5							7
Rijswijk	Sir Winston Churchillaan 271	4	2	1					1	7
Westland	Vierschaar 1, Naaldwijk	7	3	1					1	11
Delft	Jacoba van Beierenlaan 1	21	5	1					1	27
Bollenstreek Noord	Heereweg 306 Lisse				2					2
Katwijk	Piet Heinlaan 140		3							3
Noordwijk	Duinwetering 101				4					4
Cellencomplex Leiden	Langegracht 11	20	4	2	2	1				29
Leiden Noord	Kooilaan 96		2		2					4
Leiden Zuid	Vijf Meilaan 135 b		5		2					7
Leiden Midden	Langegracht 11				5					5
Alphen aan de Rijn	Kees Mustersstraat 2				6					6
Kaag & Braasem	Aardamseweg 71 Ter Aar		2							2
Cellencomplex Gouda	Nieuwe Gouwe Oostzijde 2	20		2	4	1				27
Gouda	Nieuwe Gouwe Oostzijde 2		4							4
Zuidplas/Waddinxveen	Limaweg 35		3							3
Krimpenerwaard	Hof ter Bergen 22, Bergambacht				2					2
Vreemdelingenpolitie	Stadhoudersplantsoen 24 Den Haag		4					2		6
Rechtbank Den Haag	Prins Clauslaan 60		50	5			2			57

⁵ Bron Inspectie V&J: deelverslag Arrestantenzorg Eenheid Den Haag I 7 april 2015 I